

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
POLITIKOS ĮGYVENDINIMO GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL PSICHOLOGŲ,
PAGEIDAUJANČIŲ PADĖTI APKLAUSTI ASMENIS BAUDŽIAMAJAME PROCESSE,
SĄRAŠO ADMINISTRAVIMO IR APMOKĖJIMO PSICHOLOGAMS TVARKOS APRAŠO
PATVIRTINIMO“ PROJEKTO (toliau – Projektas 1) IR DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSYBĖS 2003 M. BALANDŽIO 25 D. NUTARIMO NR. 524 „DĖL LIUDYTOJAMS,
NUKENTĖJUSIESIEMS, EKSPERTAMS, SPECIALISTAMS IR VERTĖJAMS
IŠMOKĖTINŲ SUMŲ DYDŽIO NUSTATYMO IR APMOKĖJIMO BAUDŽIAMAJAME
PROCESE IR ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ TEISENOJE TVARKOS APRAŠO
PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO PROJEKTO (toliau – Projektas 2)
(toliau kartu – Projektai)
(TAP-18-143(3); 18-386(2); TAIS Nr. 18-2237(3); 18-2234(3))**

2018-04-06 Nr. NV-887

Vilnius

Projekto rengėja – Teisingumo ministerija.

Projektų tikslas – įgyvendinti Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau - BPK) 186, 188, 272, 280 ir 283 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-217 nuostatas.

Dabartinė situacija. 2018 m. liepos 1 d. įsigalioja nauja BPK 186 str. redakcija, numatanti, kad į mažamečio liudytojo ar mažamečio nukentėjusiojo apklausą visuomet, taip pat į nepilnamečio liudytojo ar nepilnamečio nukentėjusiojo apklausą dėl nusikaltimų žmogaus gyvybei, sveikatai, laisvei, seksualinio apsisprendimo laisvei ir neliečiamumui, vaikui ir šeimai, dėl pelnytos iš nepilnamečio prostitucijos ar nepilnamečio įtraukimo į prostituciją arba kitais atvejais, kai to prašo proceso dalyviai arba ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro ar ikiteisminio tyrimo teisėjo iniciatyva, privalo būti kviečiamas psichologas, kuris padeda apklausti nepilnamečį. Įstatymas taip pat reikalauja, kad būtų parengtas psichologų, kurie bus kviečiami dalyvauti apklausose, sąrašas.

Projekto esmė. Pateiktu Projektu 1 būtų patvirtintas aprašas, nustatantis psichologų, pageidaujančių dalyvauti nepilnamečių liudytojų, nukentėjusiųjų, įtariamųjų, kaltinamųjų ar specialių apsaugos poreikių turinčių nukentėjusiųjų apklausose BPK nurodytais atvejais, sąrašo administravimo tvarką, reikalavimus psichologams, pageidaujantiems būti įrašytiems į sąrašą, psichologų pasitelkimą atliekant apklausas ir apmokėjimo psichologams tvarką. Šio aprašo nuostatos nebūtų taikomos ikiteisminio tyrimo įstaigų, prokuratūrų, teismų psichologams, kurie yra minėtų įstaigų ir institucijų darbuotojai.

Sąrašas būtų sudaromas *savanoriško psichologų įsirašymo į jį pagrindu*. Pageidaujantys įsirašyti į sąrašą psichologai informuotų apie tai sąrašą *administruojančią instituciją – Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybą*, kuri įrašytų į sąrašą reikalavimus atitinkančius psichologus bei išbrauktų juos iš sąrašo esant ar paaiškėjus apraše nurodytoms aplinkybėms, taip pat užtikrintų reikalavimo, kad sąrašė esantis psichologas nebūtų pripažintas kaltu už tam tikras nusikalstamas veikas, laikymąsi. *Į sąrašą norintys būti įrašyti psichologai turės atitikti tam tikrus specialiuosius ir kvalifikacinius reikalavimus.*

Prireikus atlikti nepilnamečio apklausą, jeigu nėra pasitelkiamas teisme ar ikiteisminio tyrimo įstaigoje dirbantis psichologas, ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras ar teismas galėtų kviešti sąrašė esantį psichologą. Pasirinktam psichologui negalint dalyvauti apklausoje, pasirenkamas ir kviečiamas kitas psichologas. Numatyta, kad nepavykus išsikviesti psichologo ikiteisminio tyrimo

pareigūnas, prokuroras ar teismas darbo dienomis ir darbo valandomis kreipiasi į Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybą, kuri padeda surasti galintį dalyvauti apklausoje psichologą.

Psichologams už jų darbą apmokėtų ir jų patirtas išlaidas kompensuotų apklausą organizavusi ikiteisminio tyrimo įstaiga, prokuratūra arba teismas, vadovaudamiesi Liudytojams, nukentėjusiesiems, ekspertams, specialistams ir vertėjams išmokėtinų sumų dydžio nustatymo ir apmokėjimo baudžiamajame procese ir administracinių nusižengimų teisenoje tvarka, patvirtinta Vyriausybės 2003 m. balandžio 25 d. nutarimu Nr. 524. Psichologams *atlyginimas būtų mokamas už faktinį psichologo darbo laiką*, į kurį įeina laikas, skirtas pasiruošti apklausai ir dalyvauti apklausoje, taip pat kelionės į apklausos vietą ir atgal laikas. Apskaičiuojant atlyginimo už psichologo faktinį darbo laiką dydį vienos psichologo *darbo valandos užmokesčio dydis būtų* prilyginamas vienam užmokesčio baziniam dydžiui (toliau – UBD, *šiuo metu 13 Eur*), patvirtintam Vyriausybės 2016 m. balandžio 13 d. nutarimu Nr. 364 „Dėl Už antrinės teisinės pagalbos teikimą, koordinavimą ir taikinamąjį tarpininkavimą mokamo užmokesčio dydžių ir mokėjimo taisyklių patvirtinimo“. Už psichologo darbą švenčių, ne darbo dienomis ar ne darbo valandomis vienos psichologo darbo valandos užmokesčio dydis būtų prilyginamas 1,5 UBD.

Projektu 2, atsižvelgiant į Projektu 1 siūlomą reguliavimą dėl apmokėjimo tvarkos, minėtas aprašas papildomas išimtimi, kuomet šiems proceso dalyviams neapmokama pagal jų pateiktas sąskaitas – kai Vyriausybės teisės aktai nustato kitokius šių proceso dalyvių apmokėjimo ypatumus.

Kartu su Projektais yra teikiamas Vyriausybės protokolinio sprendimo projektas, kuriuo siūloma:

pavesti Vidaus reikalų ministerijai pateikti Vyriausybės kanceliarijai ir Finansų ministerijai *skaičiavimus dėl reikalingų papildomų valstybės biudžeto asignavimų* nuo 2019 metų, psichologų, pasitelkiamų pagal psichologų sąrašą, paslaugoms apmokėti ir pasiūlyti tą patį padaryti Generalinei prokuratūrai ir Nacionalinei teismų administracijai.

pavesti Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai kartu su Vidaus reikalų ministerija, Teisingumo ministerija, Generaline prokuratūra ir Nacionaline teismų administracija iki 2018 m. spalio 31 d. *įvertinti poreikį ir galimybes psichologų etatams centralizuotoje vaiko teisių apsaugos sistemoje ar kitoje valstybės institucijoje steigti bei nuolat teikti siūlymus dėl labiausiai vaiko interesus atitinkančios teisingumo sistemos plėtojimo bei tobulinimo*.

Derinimas. Projektas 1 teiktas išvadoms gauti Vidaus reikalų ministerijai, Sveikatos apsaugos ministerijai, Švietimo ir mokslo ministerijai, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, Nacionalinei teismų administracijai, Generalinei prokuratūrai, Policijos departamentui prie VRM, Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigai, Lietuvos psichologų sąjungai, Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai, Informatikos ir ryšių departamentui prie VRM. Į visas Vidaus reikalų ministerijos, Sveikatos apsaugos ministerijos, Švietimo ir mokslo ministerijos, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Informatikos ir ryšių departamento pastabas atsižvelgta arba jos suderintos darbine tvarka. Į Nacionalinės teismų administracijos, Generalinės prokuratūros, Policijos departamento, Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigos, Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos pateiktus siūlymus ir pastabas atsižvelgta iš dalies arba neatsižvelgta, pasiūlymai ir pastabos įvertinti Nutarimo projekto derinimo pažymoje. Psichologų sąjunga per nurodytą terminą pasiūlymų ir pastabų nepateikė. Projektui 2 pastabų nepateikta. Į visas pastabas ir siūlymus dėl Vyriausybės protokolinio sprendimo projekto atsižvelgta.

Projektai svarstyti 2018 m. balandžio 3 d. Tarpinstituciniame pasitarime, kur jiems buvo pateiktos pastabos.

Atitiktis Vyriausybės programos nuostatoms. Projektai neprieštarauja Vyriausybės programos nuostatoms.

Dalykinio vertinimo išvada. Pateikti projektai patikslinti atsižvelgiant į Tarpinstituciniame pasitarime pateiktas pastabas. Pastabų, į kurias neatsižvelgta arba atsižvelgta dalinai, įvertinimas pateiktas Teisingumo ministerijos lydraštyje. Esminės jų:

Europos teisės departamentas prie Teisingumo ministerijos kėlė klausimą, *ar tikslinga viešai skelbti psichologų sąrašą*, kadangi tai gali ne visai atitikti ES reikalavimus dėl asmenų apsaugos apsaugos. Teisingumo ministerija pabrėžė, kad sąrašo sudarymo ir skelbimo teisinis pagrindas yra įstatymas Nr. XIII-217. Taip pat pažymėtina, kad *jau šiuo metu viešai skelbiami ir kiti sąrašai* – teismo ekspertų, antstolių, notarų, advokatų, (įskaitant advokatų, teikiančių valstybės garantuojamą teisinę pagalbą). Be to psichologų sąrašas būtų sudaromas savanoriško įsirašymo į jį principu.

Finansų ministerija siūlė įvertinti, *ar nebūtų tikslinga sąraše esantiems psichologams apmokėti taikant ne 13 Eur valandinį įkainį (kaip advokatams), o vadovautis Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymu* ir remtis valstybės ir savivaldybių įstaigų A lygio specialistų pareiginės algos dydžiais pagal juos išskaičiuojant valandinį įkainį. Pažymėtina, kad minėtu įstatymu *negali būti remiamasi, nes psichologai nebūtų įdarbinami pagal darbo sutartis, o pasitelkiami suteikti konkrečių paslaugą*. Psichologų apraše siūlomas valandinis 13 Eur įkainis, taikomas ir kitoms profesijoms, kai už jų paslaugas sumokama iš valstybės biudžeto: valstybės garantuojamą teisinę pagalbą teikiantiems advokatams bei mediatoriams už privalomosios mediacijos vykdymą. Toks reguliavimas pasirinktas siekiant suvienodinti asmenų, padedančių proceso dalyviams įgyvendinti savo procesines teises, dalyvavimo teisiniuose procesuose galimybes ir finansiškai nepriotetizuoti vieno dalyvavimo juose prieš kitus.

Taip pat atkreipiame dėmesį į tai, kad:

1. Vyriausybės kanceliarijoje 2018 m. vasario 6 d. vyko Vyriausybės kanclerio pirmininkaujamas pasitarimas aptarti problematikai susijusiai su psichologų pasitelkimu apklausiant nepilnamečius baudžiamajame procese. Šio pasitarimo išdavoje rengėjams buvo pavesta patobulinti Projekto 1 pirminį variantą. Patobulintas Projektas 1 gali būti vertinamas tik kaip *laikinas / kompromisinis sprendimas* psichologų pasitelkimo problemai, kadangi Projekte 1 įtvirtintas savanoriškas psichologų įsirašymo į sąrašą bei dalyvavimo apklausose modelis iš esmės neišsprendžia problemos dėl šių psichologų pasitelkimo, kadangi nėra jokių svertų leidžiančių užtikrinti realų psichologų dalyvavimą apklausose (kviečiamas psichologas gali atsisakyti, tada ikiteisminio tyrimo pareigūnas turi skambinti ir kviesti kitą, bet šis irgi gali atsisakyti).

Aptariamai problemai spręsti yra siūloma steigti specialius psichologų etatus teisėsaugos institucijose (šios pozicijos laikosi Vaiko teisių apsaugos kontrolierė bei Socialinės apsaugos ir darbo ministerija) arba vaiko teisių apsaugos institucijose (Teisingumo ministerijos, Vidaus reikalų ministerijos, Policijos departamento pozicija), kas leistų viena vertus užtikrinti savalaikį ir efektyvų psichologų pasitelkimą, kita vertus (potencialiai) leistų taupyti lėšas.

2. Policijos departamentas kelia finansavimo klausimą – pagal Projektą 1 psichologams už darbą sumoka ir jų patirtas išlaidas kompensuoja apklausą organizavusi ikiteisminio tyrimo įstaiga, todėl policija, kuri tiria apie 96 proc. visų nusikalstamų veikų, prognozuoja, kad turės tam tikslui papildomai ne mažiau nei 600 tūkst. eurų išlaidų kasmet. Taip pat padidės administracinė našta, kadangi padaugės administracinio darbo ikiteisminio tyrimo pareigūnams įforminant psichologų pasitelkimus.

Turint visa tai omenyje, kaip jau minėta, siūlomas sprendimas vertintinas kaip laikinas / pereinamasis. Tačiau, atsižvelgiant į tai, kad laiko pasiruošti įstatymo pakeitimų praktiniam įgyvendinimui yra itin mažai (tik iki 2018 m. liepos 1 d.), o per tą laiką reikia ne tik priimti teikiamus projektus bet ir realiai sudaryti atitinkamą sąrašą iš specialiai paruoštų psichologų, siūlytina apsvarsčius **projektus Vyriausybės pasitarime teikti juos Vyriausybės posėdžiui, kartu su Projektais priimant rengėjų siūlomą Vyriausybės protokolinį sprendimą.**

Patarėjas

Audrius Kasinskas

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2018-04-06 Nr. (1.5) LT-221

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL PSICHOLOGŲ, PAGEIDAUJANČIŲ PADĖTI APKLAUSTI ASMENIS BAUDŽIAMAJAME PROCESSE, SĄRAŠO ADMINISTRAVIMO IR APMOKĖJIMO PSICHOLOGAMS TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PROJEKTO

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija teikia po 2018 m. balandžio 3 d. Tarpinstitucinio atstovų pasitarimo (TAP Nr. 9, 4 klausimas) patikslintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl psichologų, pageidaujančių padėti apklausti asmenis baudžiamajame procese, sąrašo administravimo ir apmokėjimo psichologams tvarkos aprašo patvirtinimo“ projektą (toliau – nutarimo projektas), Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Liudytojams, nukentėjusiesiems, ekspertams, specialistams ir vertėjams išmokėtinų sumų dydžio nustatymo ir apmokėjimo baudžiamajame procese ir administracinių nusižengimų teismoje tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo projektą ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės protokolinio sprendimo „Dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 186, 188, 272, 280 ir 283 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-217 ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl psichologų, pageidaujančių padėti apklausti asmenis baudžiamajame procese, sąrašo administravimo, mokymų organizavimo ir apmokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ įgyvendinimo“ projektą (toliau – ir projektai).

Nutarimo projekto tikslas – įgyvendinti Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 186, 188, 272, 280 ir 283 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-217 (toliau – įstatymas Nr. XIII-217) nuostatas.

Nutarimo projektu siūlome patvirtinti aprašą, kuris nustatytų psichologų, pageidaujančių dalyvauti nepilnamečių liudytojų, nukentėjusiųjų, įtariamųjų, kaltinamųjų ar specialių apsaugos poreikių turinčių nukentėjusiųjų apklausose Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso nurodytais atvejais, sąrašo administravimo tvarką, reikalavimus psichologams, pageidaujantiems būti įrašytiems į sąrašą, psichologų pasitelkimą atliekant apklausas ir apmokėjimo psichologams tvarką.

Atkreiptinas dėmesys, kad nutarimo projekto priėmimo klausimas itin skubus ne tik dėl to, kad įstatymas Nr. XIII-217 įsigalioja 2018 m. liepos 1 d. – iki tol būtina atlikti nutarimo projektu

siūlomo teisinio reguliavimo įgyvendinimui reikiamus veiksmus: Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyboje priimti ir apmokyti už psichologų administravimą atsakingus darbuotojus, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai ar jos įgaliotai institucijai suderinti įvadinių psichologų mokymo programą ir organizuoti šių mokymų vedimą ir pan.

Nutarimo projektas atitinka Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“.

Nutarimo projektas neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų nuostatų.

Nutarimo projektas nėra notifikuotinas Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl keitimosi informacija apie standartus, techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 15 straipsnio 1 dalimi ir Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276, 4 punktu, atliktas nutarimo projekto numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas (teiktas 2018 m. kovo 15 d. teikimu Nr. (1.5) 2T-169).

Atkreiptinas dėmesys, kad taip pat turės būti parengtas ir priimtas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. gegužės 25 d. nutarimo Nr. 517 „Dėl Darbų, veiklų ir paslaugų, kurių dirbti, atlikti ar teikti dėl tiesioginių kontaktų su vaikais neturi teisės asmenys, įsiteisėjusiu apkaltinamuoju teismo nuosprendžiu pripažinti kaltais už nusikalstamas veikas, nurodytas Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso XXI skyriuje, ar už kitas nusikalstamas veikas, susijusias su vaiko seksualiniu išnaudojimu, vaikų pornografija ar prostitucija, sąrašo patvirtinimo“ pakeitimo projektas, kuriuo į šiuo nutarimu patvirtintą sąrašą būtų įtraukta psichologo veikla (atsakinga institucija – Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija).

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijoje 2018 m. balandžio 3 d. vykusio Tarpinstitucinio pasitarimo metu pateikta pastebėjimų/siūlymų nutarimo projektui ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės protokoliniam sprendimui.

Europos teisės departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos kėlė klausimą, ar tikslinga viešai skelbti psichologų sąrašą, kadangi tai gali ne visai atitikti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija pabrėžia, kad psichologų sąrašo sudarymo ir skelbimo teisinis pagrindas yra įstatymas Nr. XIII-217. Taip pat pažymėtina, kad jau šiuo metu viešai skelbiami ir kiti sąrašai – teismo ekspertų, antstolių, notarų, advokatų, (įskaitant advokatų, teikiančių valstybės garantuojamą teisinę pagalbą). Be to, kaip jau minėta, psichologų sąrašas būtų sudaromas savanoriško įsirašymo į jį principu.

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija pateikė redakcinio pobūdžio pastabą, į kurią atsižvelgta.

Lietuvos Respublikos finansų ministerija siūlė įvertinti, ar nebūtų tikslinga sąraše esantiems psichologams apmokėti taikant ne 13 eurų valandinį įkainį, o vadovautis Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymu ir remtis

valstybės ir savivaldybių įstaigų A lygio specialistų pareiginės algos dydžiais pagal juos išskaičiuojant valandinį įkainį. Pažymėtina, kad minėtu įstatymu negali būti remiamasi nutarimo projekte numatant apmokėjimą pasitelkiamiems psichologams, nes šie psichologai nebūtų įdarbinami pagal darbo sutartis, o pasitelkiami suteikti konkrečią paslaugą. Individualia veikla besiverčiančių ir pasitelkiamų psichologų valandinis įkainis negali būti lygus santykiniam darbuotojo, dirbančio pagal darbo sutartį, valandiniam įkainiui, nes pastariesiems yra iš valstybės biudžeto lėšų padengiamos darbo vietos išlaikymo išlaidos bei darbdavio sumokami mokesčiai. Psichologų apraše siūlomas valandinis 13 eurų įkainis, kuris taikomas ir kitoms profesijoms, kai už jų paslaugas sumokama iš valstybės biudžeto: toks pat valandinis įkainis šiuo metu numatytas ir valstybės garantuojamą teisinę pagalbą teikiantiems advokatams bei mediatoriams už privalomosios mediacijos vykdymą. Toks reguliavimas pasirinktas siekiant suvienodinti asmenų, padedančių proceso dalyviams įgyvendinti savo procesines teises, dalyvavimo teisiniuose procesuose galimybes ir finansiškai nepriotetizuoti vieno dalyvavimo juose prieš kitus. Taip pat pastebėtina, kad, atsižvelgiant į rinkoje esančius įkainius, sutarimas dėl šio įkainio yra kompromisinis sprendimas, pasiektas intensyvaus tarpinstitucinio bendradarbiavimo metu.

Lietuvos Respublikos finansų ministerija taip pat siūlė atsisakyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės protokolinio sprendimo projekto 1.1 papunkčio ir 2 punkto, kadangi 2018 metų biudžetas jau suformuotas ir papildomų asignavimų iš valstybės biudžeto 2018 metams numatyti nebūtų galimybės. Į šį siūlymą atsižvelgta iš dalies ir atitinkamai pakoreguoti protokolinio sprendimo projekto 1.1 papunktis ir 2 punktas.

Nutarimo projektui pastabas teikė Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė (2018 m. kovo 22 d. išvada Nr. NV-758). Į dalį jų atsižvelgta arba jos suderintos darbine tvarka. Dėl pastabų, į kurias atsižvelgta iš dalies arba neatsižvelgta, argumentai pateikti nutarimo projekto derinimo pažymoje.

Taip pat įvertinta ir atsižvelgta į Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros 2018 m. kovo 27 d. raštu Nr. 17.2.-1771 Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai pateiktą papildomą siūlymą.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Liudytojų, nukentėjusių, ekspertams, specialistams ir vertėjams išmokėtinų sumų dydžio nustatymo ir apmokėjimo baudžiamajame procese ir administracinių nusižengimų teismoje tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo projektui pastabų nepateikta.

Nutarimo projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos teisės aktų informacinės sistemos (TAIS) Projektų registravimo sistemoje.

Nutarimo projektą rengė Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos Baudžiamosios ir administracinės justicijos departamento (direktorė Simona Mesonienė, tel. 266 2873, el. p. simona.mesoniene@tm.lt) Baudžiamosios justicijos skyrius (vedėjas Darius Mickevičius, tel. 266 2966, el. p. darius.mickevicius@tm.lt). Tiesioginis rengėjas – Baudžiamosios justicijos skyriaus patarėja Aistė Pupinytė, tel. 266 2903, el. p. aiste.pupinyte@tm.lt.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl psichologų, pageidaujančių padėti apklausti asmenis baudžiamajame procese, sąrašo administravimo ir apmokėjimo psichologams tvarkos aprašo patvirtinimo“ projektas, 5 lapai.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Liudytojams, nukentėjusiesiems, ekspertams, specialistams ir vertėjams išmokėtinų sumų dydžio nustatymo ir apmokėjimo baudžiamajame procese ir administracinių nusižengimų teisenoje tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo projektas ir projekto lyginamasis variantas, 2 lapai.

3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės protokolinio sprendimo „Dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 186, 188, 272, 280 ir 283 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-217 ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl psichologų, pageidaujančių padėti apklausti asmenis baudžiamajame procese, sąrašo administravimo ir apmokėjimo psichologams tvarkos aprašo patvirtinimo“ įgyvendinimo“ projektas, 1 lapas.

4. Nutarimo projekto derinimo pažyma, 2 lapai.

5. Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros raštas, 1 lapas.

Vidaus reikalų ministras,
laikinais einantis teisingumo ministro pareigas

Eimutis Misiūnas

Aistė Pupinytė, (8 5) 266 2903, el. p. aiste.pupinyte@tm.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL PSICHOLOGŲ, PAGEIDAUJANČIŲ PADĖTI APKLAUSTI ASMENIS
BAUDŽIAMAJAME PROCESSE, SĄRAŠO ADMINISTRAVIMO IR APMOKĖJIMO
PSICHOLOGAMS TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO

2018 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 186, 188, 272, 280 ir 283 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-217 6 straipsnio 2 dalimi, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Patvirtinti Psichologų, pageidaujančių padėti apklausti asmenis baudžiamajame procese, sąrašo administravimo ir apmokėjimo psichologams tvarkos aprašą (pridedama).

2. Pavesti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai ar jos įgaliotai institucijai per vieną mėnesį nuo šio nutarimo įsigaliojimo organizuoti nepilnamečius ar kitus specialių apsaugos poreikių turinčius asmenis baudžiamajame procese padedantiems apklausti psichologams skirtus įvadinius mokymus pagal neformalaus mokymo programą, suderiną Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka.

3. Pasiūlyti:

3.1. Lietuvos Respublikos generalinei prokuratūrai papildyti Rekomendacijas dėl nepilnamečio liudytojo ir nukentėjusiojo apklausos, patvirtintas Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2009 m. rugsėjo 16 d. įsakymu Nr. I-126 „Dėl Rekomendacijų dėl nepilnamečio liudytojo ir nukentėjusiojo apklausos patvirtinimo“, nuostatomis dėl asmenų apklausos, kurioje dalyvauti kviečiamas psichologas, organizavimo tvarkos;

3.2. Lietuvos psichologų sąjungai, kitoms nevyriausybinėms organizacijoms dalyvauti rengiant šio nutarimo 2 punkte nurodytus mokymus psichologams ir skleidžiant informaciją apie galimybę įrašyti į psichologų, pageidaujančių padėti apklausti asmenis baudžiamajame procese, sąrašą ir padėti apklausti asmenis baudžiamajame procese.

Ministras Pirmininkas

Teisingumo ministras

Strateginio valdymo departamentas
Dokumentų valdymo skyriaus
vyriausioji specialistė

M. Rutkauskienė
2018-04-06

Administracinės ir baudžiamosios
justicijos departamento
direktoriaus pavaduotojas

V. Šturmavičius
2018 04 06

Lietuvos Respublikos
vyriausybės kanceliarija
Ekonominis skyrius

2018-04-06

**PSICHOLOGŲ, PAGEIDAUJANČIŲ PADĖTI APKLAUSTI ASMENIS
BAUDŽIAMAJAME PROCESSE, SĄRAŠO ADMINISTRAVIMO IR APMOKĖJIMO
PSICHOLOGAMS TVARKOS APRAŠAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Psichologų, pageidaujančių padėti apklausti asmenis baudžiamajame procese, sąrašo administravimo ir apmokėjimo psichologams tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato psichologų, pageidaujančių dalyvauti nepilnamečių liudytojų, nukentėjusiųjų, įtariamųjų, kaltinamųjų ar specialių apsaugos poreikių turinčių nukentėjusių asmenų (toliau – asmenys) apklausose Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso nurodytais atvejais, sąrašo (toliau – sąrašas) administravimo tvarką, reikalavimus psichologams, pageidaujantiems būti įrašytiems į sąrašą, psichologų pasitelkimą atliekant apklausas ir apmokėjimo psichologams tvarką.

2. Aprašo nuostatos netaikomos ikiteisminio tyrimo įstaigų, prokuratūrų, teismų psichologams, kurie yra minėtų įstaigų ir institucijų darbuotojai.

3. Apraše vartojamos sąvokos atitinka sąvokas, nurodytas Baudžiamojo proceso kodekse ir Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme.

**II SKYRIUS
SĄRAŠO ADMINISTRAVIMAS**

4. Psichologai, atitinkantys Aprašo 5 ir 6 punktuose nustatytus reikalavimus, įrašomi į sąrašą savanoriškais pagrindais. Į sąrašą įrašytas psichologas įsipareigoja kviečiamas atvykti į apklausą ir padėti apklausti asmenis Baudžiamojo proceso kodekso nustatyta tvarka, taip pat įsipareigoja Aprašo 17 ir 24 punktuose nustatytais atvejais kelti kvalifikaciją.

5. Į sąrašą pageidaujantis būti įrašytas psichologas turi atitikti šiuos reikalavimus:

5.1. turėti psichologijos studijų krypties bakalauro ir magistro kvalifikacinius laipsnius arba lygiavertę aukštojo mokslo kvalifikaciją;

5.2. nebūti pripažintas kaltu už nusikalstamas veikas, dėl kurių nustatyti darbo apribojimai Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme.

6. Į sąrašą pageidaujantis būti įrašytas psichologas, be Aprašo 5 punkte nurodytų reikalavimų, turi:

6.1. būti išklauses nepilnamečius ar kitus specialių apsaugos poreikių turinčius asmenis baudžiamajame procese padedantiems apklausti psichologams skirtus įvadininius mokymus pagal neformalaus mokymo programą, suderintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka (toliau – įvadiniai psichologų mokymai), arba kitus lygiavertiškus mokymus apie asmenų apklausas baudžiamajame procese, kurių lygiavertiškumas patikrintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos ar jos įgaliotos institucijos; arba

6.2. per paskutinius trejus metus iki pageidavimo įrašyti į sąrašą pateikimo dienos būti dalyvavęs ne mažiau kaip penkiose apklausose apklausiant asmenis baudžiamajame procese; arba

6.3. būti baigęs specialias teisės psichologijos studijas ir įgijęs atitinkamą kvalifikacinį laipsnį.

7. Sąrašą administruoja Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba (toliau – Tarnyba). Tarnyba sąrašą skelbia ir nuolat atnaujina jo duomenis apie psichologus savo

interneto svetainėje. Sąrašas sudaromas teritoriniu principu pagal apskritis, psichologai sąrašė nurodomi abėcėlės tvarka.

8. Į sąrašą pageidaujantis būti įrašytas psichologas tarnybai pateikia:

8.1. rašytinį laisvos formos pageidavimą įrašyti jį į sąrašą (toliau – pageidavimas). Pageidavime turi būti nurodytas psichologo vardas, pavardė, asmens kodas, telefono numeris, elektroninio pašto adresas, numatoma (-os) veiklos teritorija (-os) (psichologas gali nurodyti, kad jo veiklos teritorija apima daugiau nei vieną apskritį);

8.2. įgyto psichologijos studijų krypties bakalauro ir magistro kvalifikacinius laipsnius arba lygiavertę aukštojo mokslo kvalifikaciją patvirtinančio diplomo kopiją. Jeigu pageidavimas teikiamas tiesiogiai Tarnybai, vietoj diplomo kopijos gali būti pateikiamas jo originalas, kuris, padarius jo kopiją, grąžinamas pageidavimą pateikusiam psichologui;

8.3. toliau nurodytus dokumentus, jeigu asmuo neturi Aprašo 6.3 papunktyje nurodyto aukštojo mokslo kvalifikacijos:

8.3.1. išklaustyus Aprašo 6.1 papunktyje nurodytus mokymus patvirtinančio pažymėjimo ar kito Sveikatos apsaugos ministerijos ar jos įgaliotos institucijos išduoto dokumento, patvirtinančio išklaustų mokymų lygiavertiškumą įvadiniam psichologų mokymams, kopiją. Jeigu pageidavimas teikiamas tiesiogiai Tarnybai, vietoj šio papunktyje nurodytų dokumentų kopijų gali būti pateikiami jų originalai, kurie, padarius jų kopijas, grąžinami pageidavimą pateikusiam psichologui; arba

8.3.2. dalyvavimą Aprašo 6.2 papunktyje nurodytose apklausose patvirtinančių dokumentų (apklausą organizavusių įstaigų, darbdavių pažymų ar apklausų protokolų) kopijas. Jeigu pageidavimas teikiamas tiesiogiai Tarnybai, vietoj šio papunktyje nurodytų dokumentų kopijų gali būti pateikiami jų originalai, kurie, padarius jų kopijas, grąžinami pageidavimą pateikusiam psichologui.

9. Psichologas, pageidaujantis būti įrašytas į sąrašą, pageidavimą ir Aprašo 8.2 bei 8.3 papunkčiuose nurodytų dokumentų kopijas ir (ar) originalus pateikia tiesiogiai Tarnybai, siunčia paštu arba elektroninėmis priemonėmis: elektroniniu būdu per specialiai tam sukurtą informacinę sistemą, faksu ar elektroniniu paštu.

10. Kilus abejonų dėl Aprašo 8.2 ir 8.3 papunkčiuose nurodytų dokumentų kopijų tikrumo, kai pageidavimas teikiamas netiesiogiai Tarnybai, Tarnyba per penkias darbo dienas nuo šių dokumentų gavimo dienos išsiunčia psichologui elektroninį pranešimą per nurodytą terminą, kuris negali būti trumpesnis kaip penkios darbo dienos nuo pranešimo išsiuntimo dienos, pateikti minėtų dokumentų originalus. Dokumentų originalai jų pateikimo dieną sutikrinami su gautų dokumentų kopijomis ir grąžinami juos pateikusiam psichologui. Nepateikus Aprašo 8.2 ir 8.3 papunkčiuose nurodytų dokumentų originalų ar nustačius, kad Aprašo 8.2 ir 8.3 papunkčiuose nurodytų dokumentų originalai neatitinka pateiktų dokumentų kopijų, laikoma, kad psichologas nepageidauja būti įrašytas į sąrašą. Vietoj dokumentų originalų gali būti teikiamos notaro ar dokumentus išdavusios institucijos ar įstaigos patvirtintos kopijos.

11. Jeigu psichologas pateikia pageidavimą, kuriame nurodyti ne visi Aprašo 8.1 papunktyje nurodyti duomenys, arba nepateikia Aprašo 8.2 ir (ar) 8.3 papunkčiuose nurodytų dokumentų, Tarnyba Aprašo 10 punkte nustatyta tvarka ir terminais išsiunčia jam elektroninį pranešimą su prašymu pateikti pageidavimą, kuriame būtų nurodyti visi Aprašo 8.1 papunktyje nurodyti duomenys, ir (ar) Aprašo 8.2 ir (ar) 8.3 papunkčiuose nurodytus dokumentus. Jeigu asmuo per nurodytą terminą nepateikia pageidavimo, kuriame būtų nurodyti visi Aprašo 8.1 papunktyje nurodyti duomenys, ir (ar) Aprašo 8.2 ir (ar) 8.3 papunkčiuose nurodytų dokumentų, laikoma, kad psichologas nepageidauja būti įrašytas į sąrašą.

12. Sąrašė nurodomi šie psichologo duomenys: psichologo vardas, pavardė, telefono numeris, elektroninio pašto adresas, numatoma (-os) veiklos teritorija (-os).

13. Į sąrašą įrašytas psichologas per vieną darbo dieną nuo sąrašė įrašytų savo duomenų ir (ar) Aprašo 8.1 papunktyje nurodytų duomenų pasikeitimo turi apie tai pranešti Tarnybai.

14. Tarnyba duomenis apie psichologą, pateikusi pageidavimą būti įrašytam į sąrašą ir atitinkantį Aprašo 5 punkte nustatytus reikalavimus, taip pat duomenis apie į sąrašą įrašytą psichologą paskelbia ar atnauja nedelsdama, bet ne vėliau kaip per penkias darbo dienas nuo Aprašo 8, 11 ir 13 punktuose nurodytų duomenų ir (ar) dokumentų gavimo dienos.

15. Tarnyba psichologą iš sąrašo išbraukia:

15.1. kai gauna informaciją apie psichologo mirties faktą;

15.2. kai paaiškėja, kad psichologas neatitinka Aprašo 5 ir (ar) 6 punktuose nustatytų reikalavimų.

16. Laikoma, kad psichologas nebepageidauja būti įrašytas į sąrašą, kai:

16.1. Aprašo 18 punkto nustatyta tvarka gaunamas paties psichologo pageidavimas;

16.2. iš ikiteisminio tyrimo įstaigos, prokuratūros ar teismo gaunamas rašytinis pranešimas, kad psichologas per šešių mėnesių laikotarpį nuo dalyvavimo paskutinėje apklausoje kviečiamas sistemingai (penkis ar daugiau kartų) be svarbių priežasčių nedalyvavo apklausose savo veiklos teritorijoje (-ose) ir iš psichologo nėra gauta informacijos apie tai, kad jis per šį laikotarpį būtų dalyvavęs bent vienoje asmenų apklausoje baudžiamajame procese;

16.3. į sąrašą įrašytas psichologas per trejus metus nuo jo įrašymo į sąrašą nedalyvavo nė vienuose kvalifikacijos kėlimo mokymuose;

16.4. psichologas, kuriam Aprašo 17 punkte nustatyta tvarka pasiūlyta kelti kvalifikaciją, per vienus metus nuo Tarnybos elektroninio pranešimo psichologui išsiuntimo dienos nepateikia Tarnybai kvalifikacijos kėlimą patvirtinančio dokumento;

16.5. dėl Aprašo 17 punkte nustatyta tvarka kvalifikaciją jau kėlusio psichologo per šešis mėnesius nuo dokumento, patvirtinančio kvalifikacijos kėlimą, gavimo dienos iš ikiteisminio tyrimo įstaigos, prokuratūros ir (ar) teismo pakartotinai gaunama trys ar daugiau pranešimų apie psichologo nekompetenciją;

16.6. iš ikiteisminio tyrimo įstaigos, prokuratūros ar teismo gaunamas rašytinis pranešimas, kad psichologas daugiau kaip tris mėnesius nuo dalyvavimo paskutinėje apklausoje nepasiekiamas pagal nurodytus kontaktinius duomenis.

17. Tarnyba laikinai pašalina psichologo duomenis iš sąrašo, jeigu per vieną metų laikotarpį iš ikiteisminio tyrimo įstaigos, prokuratūros ir (ar) teismo gauna tris ar daugiau pranešimų apie psichologo nekompetenciją. Tokiu atveju Tarnyba psichologui siunčia elektroninį pranešimą su siūlymu kelti kvalifikaciją. Psichologas, išklauses kvalifikacijos kėlimo mokymus, Tarnybai pateikia tai patvirtinančio dokumento kopiją arba originalą, jeigu dokumentas pateikiamas tiesiogiai Tarnybai. Tarnyba, gavusi kvalifikacijos kėlimą patvirtinantį dokumentą, per vieną darbo dieną paskelbia psichologo duomenis sąrašė.

18. Psichologas, pageidaujantis būti išbrauktas iš sąrašo, apie tai elektroniniu paštu praneša Tarnybai, kuri tokio pranešimo gavimo dieną pašalina psichologo duomenis iš sąrašo. Jeigu psichologas pageidavimą išbraukti jį iš sąrašo pateikia ne darbo dieną, Tarnyba pašalina psichologo duomenis iš sąrašo per vieną darbo dieną nuo pageidavimo išbraukti jį iš sąrašo gavimo dienos.

19. Tarnyba, siekdama užtikrinti, kad būtų laikomasi Aprašo 5.2 papunktyje nustatyto reikalavimo, dėl duomenų, būtinų patikrinti šio reikalavimo laikymąsi, kreipiasi į Informatikos ir ryšių departamentą prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos.

20. Tarnyba, gavusi Aprašo 15 ir (ar) 16 punktuose nurodytus dokumentus ar duomenis, jų gavimo dieną pašalina psichologo duomenis iš sąrašo. Jeigu minėti dokumentai ar duomenys gaunami ne darbo dieną, Tarnyba pašalina psichologo duomenis iš sąrašo per vieną darbo dieną nuo jų gavimo.

III SKYRIUS

PSICHOLOGŲ PASITELKIMAS ATLIEKANT APKLAUSAS IR APMOKĖJIMO TVARKA

21. Psichologą ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras ar teismas savo nuožiūra pasirenka pagal sąrašą skelbiamus duomenis ir telefonu arba elektroninių ryšių priemonėmis susisiekiama su pasirinktu psichologu. Jeigu susisiekus su pasirinktu psichologu paaiškėja, kad planuojamą apklausos dieną šis dėl svarbių priežasčių negali joje dalyvauti, pasirenkamas ir kviečiamas kitas psichologas. Psichologai gali būti pasitelkiami švenčių, ne darbo dienomis ar ne darbo valandomis.

Nepavykus išsikviesti psichologo, ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras ar teismas darbo dienomis ir darbo valandomis kreipiasi į Tarnybą, kuri padeda pasirinkti apklausoje galintį dalyvauti psichologą.

22. Psichologams už darbą sumoka ir jų patirtas išlaidas kompensuoja ikiteisminį tyrimą atliekanti ikiteisminio tyrimo įstaiga arba prokuratūra, teismo nagrinėjimo metu – teismas, vadovaudamiesi Liudytojams, nukentėjusiesiems, ekspertams, specialistams ir vertėjams išmokėtinų sumų dydžio nustatymo ir apmokėjimo baudžiamajame procese ir administracinių nusižengimų teisenoje tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 25 d. nutarimu Nr. 524 „Dėl Liudytojams, nukentėjusiesiems, ekspertams, specialistams ir vertėjams išmokėtinų sumų dydžio nustatymo ir apmokėjimo baudžiamajame procese ir administracinių nusižengimų teisenoje tvarkos aprašo patvirtinimo“. Psichologams mokamas atlyginimas už faktinį darbo laiką, į kurį įeina laikas, skirtas pasiruošti apklausai ir dalyvauti apklausoje, taip pat kelionės į apklausos vietą ir atgal laikas.

23. Apskaičiuojant atlyginimo už psichologo faktinį darbo laiką dydį vienos psichologo darbo valandos užmokesčio dydis prilyginamas vienam užmokesčio baziniam dydžiui (toliau – UBD), patvirtintam Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. balandžio 13 d. nutarimu Nr. 364 „Dėl Už antrinės teisinės pagalbos teikimą, koordinavimą ir taikinamąjį tarpininkavimą mokamo užmokesčio dydžių ir mokėjimo taisyklių patvirtinimo“. Už psichologo darbą švenčių, ne darbo dienomis ar ne darbo valandomis vienos psichologo darbo valandos užmokesčio dydis prilyginamas 1,5 UBD.

IV SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

24. Sveikatos apsaugos ministerija ar jos įgaliota institucija organizuoja psichologų savarankiškai išklaustų mokymų lygiavertiškumo įvadiniams psichologų mokymams ir kvalifikacijos kėlimo mokymams vertinimą, taip pat ne rečiau kaip vieną kartą per kalendorinius metus organizuoja įvadinius psichologų mokymus ir į sąrašą įrašytų psichologų profesinės kvalifikacijos kėlimo mokymus.

25. Sveikatos apsaugos ministerija ar jos įgaliota institucija vieną kartą per kalendorinius metus teikia duomenis Tarnybai apie kvalifikacijos kėlimo mokymuose dalyvavusius psichologus, kurie įrašyti į sąrašą ir kurių duomenys buvo laikinai pašalinti iš sąrašo.

Lietuvos Respublikos
vidaus reikalų ministras

Eimutis Misiūnas

2018-04-06

Užsakymo valdymo departamento

( ) Užsakymo valdymo skyriaus

specialistė

M. Ruz

2018-04-06

Administracinės ir baudžiamosios

justicijos departamento

direktoriaus pavaduotojas

ESOM

Vytautas Šarmavičius

2018 04 06

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2003 M. BALANDŽIO 25 D.
NUTARIMO NR. 524 „DĖL LIUDYTOJAMS, NUKENTĖJUSIESIEMS,
EKSPERTAMS, SPECIALISTAMS IR VERTĖJAMS IŠMOKĖTINŲ SUMŲ DYDŽIO
NUSTATYMO IR APMOKĖJIMO BAUDŽIAMAJAME PROCESSE IR
ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ TEISENOJE TVARKOS APRAŠO
PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO

2018 m.

d. Nr.

Vilnius

Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Pakeisti Liudytojams, nukentėjusiesiems, ekspertams, specialistams ir vertėjams išmokėtinų sumų dydžio nustatymo ir apmokėjimo baudžiamajame procese ir administracinių nusižengimų teisenoje tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 25 d. nutarimu Nr. 524 „Dėl Liudytojams, nukentėjusiesiems, ekspertams, specialistams ir vertėjams išmokėtinų sumų dydžio nustatymo ir apmokėjimo baudžiamajame procese ir administracinių nusižengimų teisenoje tvarkos aprašo patvirtinimo“, ir 9 punktą išdėstyti taip:

„9. Ekspertams, specialistams ir vertėjams, išskyrus aprašo 4 punkte nurodytas išimtis ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytą atskirą šių proceso dalyvių apmokėjimo tvarką, už atliktą darbą mokamas sutartyje su ikiteisminio tyrimo įstaiga, prokuratūra, teismu ar institucija, nagrinėjančia administracinio nusižengimo bylą, nustatytas atlyginimas pagal pateiktas sąskaitas. Sutartyje nurodytais atvejais į šį atlyginimą gali būti įtraukiamos ir kitos eksperto, specialisto ar vertėjo patiriamos išlaidos.“

Ministras Pirmininkas

Teisingumo ministras

Strateginio valdymo departamentas
Dokumentų valdymo skyriaus
vyriausioji specialistė
A. Rutkauskienė
2018-04-06

Administracinės ir baudžiamosios
justicijos departamento
direktoriaus pavaduotojas
Vainius Šarmavicius
2018 04 06

Lietuvos Respublikos
vidaus reikų ministras

Emunus Misiūnas

2018-04-06

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2003 M. BALANDŽIO 25 D.
NUTARIMO NR. 524 „DĖL LIUDYTOJAMS, NUKENTĖJUSIESIEMS,
EKSPERTAMS, SPECIALISTAMS IR VERTĖJAMS IŠMOKĖTINŲ SUMŲ DYDŽIO
NUSTATYMO IR APMOKĖJIMO BAUDŽIAMAJAME PROCESSE IR
ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ TEISENOJE TVARKOS APRAŠO
PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO

2018 m.

d. Nr.

Vilnius

Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Pakeisti Liudytojams, nukentėjusiesiems, ekspertams, specialistams ir vertėjams išmokėtinų sumų dydžio nustatymo ir apmokėjimo baudžiamajame procese ir administracinių nusižengimų teisenoje tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 25 d. nutarimu Nr. 524 „Dėl Liudytojams, nukentėjusiesiems, ekspertams, specialistams ir vertėjams išmokėtinų sumų dydžio nustatymo ir apmokėjimo baudžiamajame procese ir administracinių nusižengimų teisenoje tvarkos aprašo patvirtinimo“, ir 9 punktą išdėstyti taip:

„9. Ekspertams, specialistams ir vertėjams, išskyrus aprašo 4 punkte nurodytas išimtis ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta atskirą šių proceso dalyvių apmokėjimo tvarką, už atliktą darbą mokamas sutartyje su ikiteisminio tyrimo įstaiga, prokuratūra, teismu ar institucija, nagrinėjančia administracinio nusižengimo bylą, nustatytas atlyginimas pagal pateiktas sąskaitas. Sutartyje nurodytais atvejais į šį atlyginimą gali būti įtraukiamos ir kitos eksperto, specialisto ar vertėjo patiriamos išlaidos.“

Ministras Pirmininkas

Teisingumo ministras

Lietuvos Respublikos
vidaus reikalų
Eiminis

2018-04-06

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS
PASITARIMO
PROTOKOLAS

2018 m.

d. Nr.

Dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 186, 188, 272, 280 ir 283 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-217 ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl psichologų, pageidaujančių padėti apklausti asmenis baudžiamajame procese, sąrašo administravimo ir apmokėjimo psichologams tvarkos aprašo patvirtinimo“ įgyvendinimo

---

Igyvendinant Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 186, 188, 272, 280 ir 283 straipsnių pakeitimo įstatymą Nr. XIII-217 (toliau – įstatymas Nr. XIII-217) ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimą „Dėl psichologų, pageidaujančių padėti apklausti asmenis baudžiamajame procese, sąrašo administravimo ir apmokėjimo psichologams tvarkos aprašo patvirtinimo“:

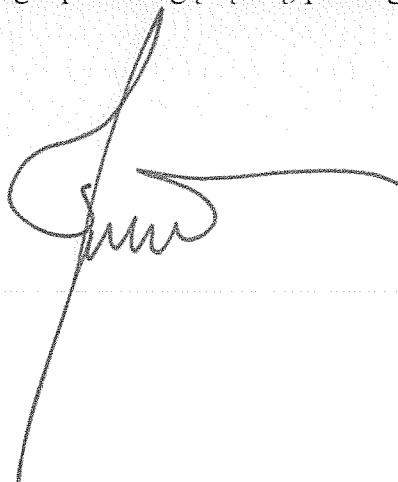
1. Pavesti:

1.1. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai pateikti Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai ir Lietuvos Respublikos finansų ministerijai skaičiavimus dėl reikalingų valstybės biudžeto asignavimų nuo 2019 metų psichologų, pasitelkiamų pagal psichologų sąrašą, paslaugoms apmokėti.

1.2. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai kartu su Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Lietuvos Respublikos generaline prokuratūra ir Nacionaline teismų administracija iki 2018 m. spalio 31 d. įvertinti poreikį ir galimybes psichologų etatams centralizuotoje vaiko teisių apsaugos sistemoje ar kitoje valstybės institucijoje steigti bei nuolat teikti siūlymus dėl labiausiai vaiko interesus atitinkančios teisingumo sistemos plėtojimo bei tobulinimo.

2. Pasiūlyti Lietuvos Respublikos generalinei prokuratūrai ir Nacionalinei teismų administracijai pateikti Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai ir Lietuvos Respublikos finansų ministerijai skaičiavimus dėl reikalingų valstybės biudžeto asignavimų nuo 2019 metų psichologų, pasitelkiamų pagal psichologų sąrašą, paslaugoms apmokėti.

Ministras Pirmininkas

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
GENERALINĖ PROKURATŪRA**

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2018-03-27 Nr. 17.2.-1741
[2018-03-02

Lietuvos Respublikos Vyriausybės
Teisės grupei
zygimantas.dauksa@lr.lt

DĖL TEISĖS AKTO PROJEKTO NR. 18-2237

Lietuvos Respublikos Vyriausybei 2018 m. kovo 15 d. buvo pateiktas nutarimo „Dėl psichologų, pageidaujančių padėti apklausti nepilnamečius baudžiamajame procese, sąrašo sudarymo ir administravimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ projektas Nr. 18-2237 (toliau – Projektas).

Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra 2018 m. kovo 7 d. raštu Nr. 17.2.-1378, adresuotu Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, pateikė pastabas dėl pirminio Projekto nuostatų.

Papildomai išnagrinėjus Projektą bei jo nuostatas įvertinus Liudytojams, nukentėjusiesiems, ekspertams, specialistams ir vertėjams išmokėtinų sumų dydžio nustatymo ir apmokėjimo baudžiamajame procese ir administracinių nusižengimų teismoje tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 25 d. nutarimu Nr. 254 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. sausio 14 d. nutarimo Nr. 25 redakcija) (toliau – Aprašas), kontekste, teikiame papildomas pastabas dėl Projekto 22 punkto.

Aprašo 10 punkte numatyta, kad ikiteisminio tyrimo metu liudytojams, nukentėjusiesiems, ekspertams, specialistams ir vertėjams šiame apraše nurodytas sumas išmoka ikiteisminį tyrimą atliekanti ikiteisminio tyrimo įstaiga arba prokuratūra, teismoje nagrinėjimo metu – teismas.

O Projekto 22 punkte siūloma įtvirtinti, kad „psichologams už darbą sumoka ir jų patirtas išlaidas kompensuoja apklausą organizavusi ikiteisminio tyrimo įstaiga, prokuratūra arba teismas, vadovaudamiesi Liudytojams, nukentėjusiesiems, ekspertams, specialistams ir vertėjams išmokėtinų sumų dydžio nustatymo ir apmokėjimo baudžiamajame procese ir administracinių nusižengimų teismoje tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 25 d. nutarimu Nr. 254“.

Įvertinus šias teisės aktų nuostatas akivaizdu, kad nors tiek psichologams, tiek liudytojams, nukentėjusiesiems, ekspertams, specialistams ir vertėjams išlaidos, susijusios su dalyvavimu baudžiamajame procese, yra apmokamos vadovaujantis tuo pačiu teisės aktu, t. y. Aprašu, išlaidas turintis apmokėti subjektas įvardytas skirtingai. Vienu atveju tai „ikiteisminį tyrimą atliekanti ikiteisminio tyrimo įstaiga arba prokuratūra, teismoje nagrinėjimo metu – teismas“, o kitu – „apklausą organizavusi ikiteisminio tyrimo įstaiga, prokuratūra arba teismas“. Manytina, kad tai gali tapti skirtinguose teisės aktuose numatytos tos pačios nuostatos nevienodo aiškinimo priežastimi, keliančia nesusipratimus tarp skirtingų institucijų.

Todėl siekiant išvengti minėtų teisės aktų nuostatų prieštaringo vertinimo iš esmės analogiškose situacijose, siūlome suvienodinti išlaidų apmokėjimo psichologams ir liudytojams, nukentėjusiesiems, ekspertams, specialistams, vertėjams tvarką ir Projekto 22 punkte įtvirtinti, kad psichologams už darbą sumoka ir jų patirtas išlaidas kompensuoja ikiteisminį tyrimą atliekanti ikiteisminio tyrimo įstaiga arba prokuratūra, o teismoje nagrinėjimo metu – teismas.

Generalinio prokuroro pavaduotojas

 Darius Karčinskas

**DERINIMO PAŽYMA DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL PSICHOLOGŲ, PAGEIDAUJANČIŲ PADĖTI
APKLAUSTI ASMENIS BAUDŽIAMAJAME PROCESSE, SĄRAŠO ADMINISTRAVIMO IR APMOKĖJIMO PSICHOLOGAMS TVARKOS APRAŠO
PATVIRTINIMO“ PROJEKTO**

Institucija	Pastabos	Įvertinimas
Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2018-03-22 išvada Nr. NV-758	1. Atsižvelgiant į Aprašo 5.2 papunktį kartu su Projektais turėtų būti pateiktas ir 2016 m. gegužės 27 d. Vyriausybės nutarimo Nr. 517 „Dėl Darbų, veiklų ir paslaugų, kurių dirbti, atlikti ar teikti dėl tiesioginių kontaktų su vaikais neturi teisės asmenys, įsiteisėjusiu apkaltinamuoju teismo nuosprendžiu pripažinti kaltais už nusikalstamas veikas, nurodytas Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso XXI skyriuje, ar už kitas nusikalstamas veikas, susijusias su vaiko seksualiniu išnaudojimu, vaikų pornografija ar prostitucija, sąrašo patvirtinimo“ pakeitimas.	Atsižvelgta iš dalies. Vyriausybės 2016 m. gegužės 27 d. nutarimas Nr. 517 „Dėl Darbų, veiklų ir paslaugų, kurių dirbti, atlikti ar teikti dėl tiesioginių kontaktų su vaikais neturi teisės asmenys, įsiteisėjusiu apkaltinamuoju teismo nuosprendžiu pripažinti kaltais už nusikalstamas veikas, nurodytas Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso XXI skyriuje, ar už kitas nusikalstamas veikas, susijusias su vaiko seksualiniu išnaudojimu, vaikų pornografija ar prostitucija, sąrašo patvirtinimo“ priskirtinas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos kompetencijos sričiai. Atkreiptinas dėmesys, kad šiuo metu Socialinės apsaugos ir darbo ministerija rengia šio nutarimo pakeitimus, kuriais į aptariamą darbų, veiklų ir paslaugų sąrašą bus įtraukti psichologai, dirbantys su vaikais. Šie veiksmai darbo tvarka suderinti su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija. Be to, institucijos veikia bendradarbiavimo principu ir viena kitų darbų nedubliuoja. Papildomo projekto rengimas turėtų neigiamų pasekmių, nes būtų dirbtinai suspenduotas laike psichologų, padedančių apklausti vaikus, sąrašo patvirtinimas. Todėl sąrašas nebūtų sudarytas įmanomai ankščiau, arba jo sudarymas vėluotų. Dėl to nuo šių metų liepos 1 d. nepradėtų sklandžiai funkcionuoti psichologų pasitelkimo mechanizmas.
	2. Aprašo 21 punkto nuostata, kad ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras ar teismas nėra saistomi pareigos kviešti konkretų psichologą yra perteklinė ir nekurianti pridėtinės vertės, kadangi tame pačiame Aprašo punkte nurodoma, jog psichologą ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras ar teismas pasirenka pats pagal sąrašą skelbiamus duomenis.	Atsižvelgta iš dalies. Siūlytina tokia aptariamo punkto redakcija: „21. Psichologą ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras ar teismas savo nuožiūra pasirenka pagal sąrašą skelbiamus duomenis ir telefonu arba elektroninių ryšių priemonėmis susisieikia su pasirinktu psichologu. Jeigu susisiekus su pasirinktu psichologu paaiškėja, kad planuojamą apklausos dieną šis dėl svarbių priežasčių negali joje dalyvauti, pasirenkamas ir kviečiamas kitas psichologas. Psichologai gali būti pasitelkiami švenčių, ne darbo dienomis ar ne darbo valandomis.“.
	3. Teisingumo ministerijos parengtoje derinimo pažymoje teigiama, jog psichologo funkcijos baudžiamajame procese yra tokio pobūdžio, jog jo, kaip proceso dalyvio, statusas iš esmės yra analogiškas specialisto procesiniam statusui. Tokiu atveju nesuprantama, kodėl psichologų apmokėjimo dydžiai ir tvarka nustatomi Projekte 1, o ne Liudytojams, nukentėjusiesiems, ekspertams, specialistams ir vertėjams išmokėtinų sumų dydžio nustatymo ir apmokėjimo baudžiamajame procese ir administracinių	Neatsižvelgta. Pastaboje nėra pateikiama jokių argumentų, kodėl psichologas neturėtų būti laikomas specialistu baudžiamajame procese. Priešingai, atsižvelgiant į psichologo funkcijas baudžiamajame procese, manytina, kad jo, kaip proceso dalyvio, statusas iš esmės analogiškas specialisto procesiniam statusui, kadangi jis dalyvauja baudžiamajame procese ir padeda atlikti tyrimo veiksmą bei užtikrina galimybę kitiems proceso dalyviams pasinaudoti procesinėmis teisėmis ir garantijomis. Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 186, 188, 272, 280 ir 283 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XIII-217 (toliau – ir įstatymas Nr. XIII-217) aiškiai numato psichologo veiklos apimtį – jis padeda apklausti nepilnametį, atsižvelgdamas į jo socialinę ir psichologinę brandą. Taigi psichologas dalyvauja atliekant tyrimo veiksmą – apklausą ir padeda ją atlikti, tuo užtikrindamas ikiteisminio tyrimo pareigūnui, prokurorui ar teismui galimybę gauti tyrimui ar bylos nagrinėjimui reikšmingų duomenų, o nepilnamečiui – pasinaudoti procesinėmis teisėmis ir garantijomis, visų pirma, būti apsaugotam nuo neigiamo baudžiamojo proceso poveikio.

	<p>nusižengimų teisejoje tvarkos apraše. Siekiant teisinio reguliavimo sistemiškumo bei kodifikavimo, siūlome Aprašo 22-23 punktus perkelti į Projektą 2. Kartu atkreipiame dėmesį į tai, kad pagal galiojantį Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksą psichologai nėra priskiriami ekspertams ar specialistams.</p>	<p>Atkreiptinas dėmesys, kad Teisingumo ministerija, atsižvelgdama į tai, kad asmenų teisės ir pareigos gali būti nustatomos tik įstatymu, parengė ir 2018 m. vasario 23 d. suinteresuotoms institucijoms pateikė derinti Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 89 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą, pagal kurį psichologas prilyginamas specialistui. Jau yra gautos Vidaus reikalų ministerijos ir Generalinės prokuratūros teisinės išvados, kuriomis neprieštarujama psichologo prilyginimui specialistui.</p> <p>Psichologų apraše siūloma nustatyti apmokėjimo psichologams ypatumus, o apmokama būtų vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 25 d. nutarimu Nr. 524 patvirtinto Liudytojams, nukentėjusiesiems, ekspertams, specialistams ir vertėjams išmokėtinų sumų dydžio nustatymo ir apmokėjimo baudžiamajame procese ir administracinių nusižengimų teisejoje tvarkos aprašo (toliau – Apmokėjimo aprašas) nuostatomis. Minėti Psichologų apraše siūlomi įtvirtinti apmokėjimo ypatumai aktualūs tik apmokant už <i>psichologų</i> darbą, todėl nėra tikslinga išimtimis pildyti Apmokėjimo aprašą, numatantį bendrą apmokėjimo specialistams tvarką.</p> <p>Teisinio reguliavimo sistemiškumo ir kodifikavimo prasme, apmokėjimo ypatumų reglamentavimas Apmokėjimo apraše arba Psichologų apraše yra lygiaverčiai, nes, pirmu atveju, išimtis būtų numatyta teisės akte, kuriame numatomos tik apmokėjimo taisyklės, bet visiems proceso dalyviams, antru atveju, – teisės akte, kuriame reguliuojami visi pasitarkimo klausimai, bet tik tiek, kiek tai susiję su psichologais.</p> <p>Pažymėtina ir tai, kad 2018 m. vasario 6 d. tarpinstitucinio pasitarimo Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijoje metu buvo nuspręsta, kad Psichologų apraše turi būti numatyta aiški apmokėjimo psichologams tvarka. Vadovaujantis siūlomu reguliavimu, Psichologų apraše būtų numatomi apmokėjimo psichologams ypatumai, o apmokama pagal Apmokėjimo aprašą.</p> <p>Manytina, kad Vyriausybės nutarimu nustačius, kad Apmokėjimo aprašas, kuris taip pat patvirtintas Vyriausybės nutarimu, taikomas ir apmokant iš sąrašo kviečiamiems psichologams, toks reglamentavimas numatant šį įpareigojimą ir teikiant nuorodą į kitą teisės aktą būtų pakankamas.</p> <p>Nesutiktina su teiginiu, kad jeigu psichologai nėra priskiriami specialistams pagal galiojantį Baudžiamojo proceso kodeksą, kaip teigia Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė, jų atlyginimas negali būti reguliuojamas Apmokėjimo aprašu. Projektai siūloma apmokėjimo klausimus nustatyti Psichologų apraše, kuris „nukreipia“ taikyti analogišką tvarką, numatytą Apmokėjimo apraše, su Psichologų apraše nustatytais ypatumais.</p> <p>Pažymėtina, kad psichologų apmokėjimas būtų specifinis, nes jiems siūloma nustatyti vieningus įkainius. Apmokėjimo ypatumų formulavimas tikslingesnis būtent Psichologų apraše, kadangi psichologai nėra vieninteliai „specialistai“, t. y. yra ir kitų specialistų rūšių.</p> <p>Papildomai pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Politikos įgyvendinimo grupė 2018 m. kovo 26 d. pažymoje Nr. NV-769 pažymėjo, kad nutarimo projektas vertintinas kaip <i>laikinas/pereinamasis</i> sprendimas įstatymui Nr. XIII-217 įgyvendinti, o ilgalaikėje perspektyvoje aptariamai problemai spręsti siūlė steigti specialius psichologų etatus teisėsaugos institucijose arba vaiko teisių apsaugos institucijose.</p>
--	---	---

Lietuvos Respublikos
vidaus reikalų ministras

Eimutis Misiūnas

2018-06-01